Ч. 4. Субота 6 (18) сїчня 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і **Адмінїстрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цїлий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Зміна в Празї.

Найважнїйшою справою дня, яка займає чинї всї уми полїтичні в нашій державі, єсть димисия прагского намістника ґр. Франца Туна. Справа ся як зі взглядів чисто полїтичних так і зі взглядів на саму особу ґр. Туна єсть досить цїкава, щоби тут ширше о нїй поговорити.

Ґр. Тун єсть потомком одної із найвиднїйших шляхотских родин в Чехії і розпочав свою полїтичну дїяльність в 1879 р. в часї, коли в Чехії вела ся завзята борба о національні і державні права ческого народу. Ґр. Тун належав тогди до ческого клюбу в Радї державній. В 1883 р. вибрано єго до сойму з куриї фідеїкомісової більшої посїлости і він став тогди проводирем сеї партиї. Він хоч уважав ся за Нїмця виступав однакож против верховодства Нїмців в Чехії і домагав ся рівноуправненя Чехів. В жовтню 1888 виголосив він против проводиря Нїмців дра Пленера бесїду, котра зробила була дуже велике враженє, бо він закінчив єї словами: „Нехай же намащенє і коронация нашого улюбленого володїтеля короною сьвятого Вячеслава увіковічнить сю велику хвилю“.

Отсї слова іменно і важні зі взгляду на саму особу ґр. Туна. Можна сказати, що він був тим, котрий Молодочехам додав житя полїтичного; они вхопились тої гадки і рішучо стали домагати ся прав чеської корони та коронациї ческого короля. Молодочехи зросли в силу, виперли зовсїм Старочехів з їх полїтичного становища, стали одинокою міродайною партиєю полїтичною в Чехії а як-раз в ту пору уступає ґр. Тун. Мусить очевидно впасти в очи, для чого не можуть Молодочехи погодити ся з ґр. Туном, котрі остаточно на тім кінчать, від чого ґр. Тун зачав. Причина тому здаєсь лежати лиш в тактицї полїтичній а не в самих принципах. Але як би й не було, факт єсть фактом. Ґр. Тун уступить зараз по закритю сесиї соймової; димисия єго вже принята і він ще лиш провізорично остаєсь на становищи намістника.

Безпосередну причину димисиї ґр. Туна поясняє Fremdenblatt ось як: Погрози і демонстрациї Молодочехів були би певно не спонукали ґр. Туна просити о димисию, анї також не були би стали ся причиною принятя єго димисиї, коли-б намістник сам наслїдком розвою відносин не був прийшов в прикре положенє заявляти ся раз за одною другий раз за другою партиєю і лишати по собі то в однїй то в другій партиї болючі чувства. Ґр. Тун прийшов вже давнїйше до переконаня, що борба партийна в ческім соймі не дасть ся усунути. Так отже відносини стались причиною єго димисиї.

Розуміє ся, що Молодочехи старають ся причину димисиї ґр. Туна приписати собі. Narod. Listy кажуть, що послїдні вибори в Чехії запечатали полїтичне банкротство ґр. Туна а дальше пишуть так: Перед шести роками обняв ґр. Тун свій уряд під застереженєм, що в ческих справах не буде нїчого робити ся без него. Ґр. Баденї обійшовши той привилей своїми зносинами з молодоческими послами, показав, що не хоче дати ся взяти полїтикою і привилеями пана намістника та задокументував тим способом, що молодоческа партия не єсть виключена від парляментарної рівности.

О димисиї ґр. Туна доносять з Праги до N. W. Tagblatt.: Чехи уважають димисию ґр. Туна за свою заслугу. Ческі Нїмцї нерадо розлучають ся з ґр. Туном, а то длятого, бо він в послїдних часах старав ся о них оперти ся та помагати їх економічному і промисловому розвоєви. Поодинокі круги видять в тій димисиї побіду ґр. Баденїого і кажуть, що від коли ґр. Баденї став президентом мінїстрів, димисию ґр. Туна можна було предвидїти. Мала ще лиш проминути сесия соймова, а ґр. Тун був би тогди в догіднїй хвили подав ся до димисиї. Деякі подїї довели однак до того, що президент мінїстрів і намістник зійшли ся особисто і по нарадї межи обома, справа намістника рішила ся дня 6-го с. м. в дусї димисиї ґр. Туна.

Кандидатом на посаду намістника в Празї має бути в першій лїнїї ґр. Букоа, котрий побіч краєвого президента Шлеска, ґр. Куденгофеґо і кн. Фердинанда Лобковича має найбільше шанс. Іменованєм ґр. Букоа, — кажуть — хоче ґр. Баденї задокументувати добрі відносини до февдальної шляхти.

Будучий намістник — так доносять з Праги до згаданої ґазети — знайде трудне становище. Виступленє нїмецких послів висунулось на поле можливости. В Празї не єсть тайною, що коли-б н. пр. більша посїлість не відповіла жаданям Нїмцїв що-до курий виборчих в комисиях, то Нїмцї уважались би змушеними виступити з сойму. — Вісти тї подає Tagbl. однакож з повним застереженєм.

Перегляд полїтичний.

Вчера відбула ся під проводом Є. Експ. ґр. Баденїго нарада мінїстрів, котра тревала цїлу годину.

---

4)

БЕН ГУР.

ОПОВІДАНЄ З ЧАСІВ ХРИСТОВИХ.

ЛЮДВИКА ВАЛЛЯСА.

(Дальше.)

Они чули нераз про ангелів і в своїй простотї розмавляли о них. Не сумнївали ся, лиш думали собі: Величавість божа зійшла до нас. Він післав нам своїх ангелів, як колись пророкам.

А ангел говорив дальше:

— Се бо нинї в Давидовім містї народивсь вам Спаситель, Христос, Господь.

Ангел втих. Слова тї запали глубоко в серця пастирів.

— А то буде вам знаком — говорив ангел дальше: Знайдет дитятко, завите в пеленках і лежаче в яслах.

Ангел замовк. Він сповнив своє посланиє, але все таки остав ся і підчас коли пастирі стояли та дивували ся, з'явило ся нараз коло ангела множество сил небесних, котрі величали Бога і говорили:

— Слава Богу во вишних і мир на земли людем доброї волї!

Коли пастирі опамятали ся, здивовані глянули мовчки по собі, аж один з них відозвав ся:

— То був Гавриїл, посланник божий до людий.

— Нїхто не сказав на то нїчого.

— Христос, Господь родив ся. Хиба-ж не такий був зміст єго вісти?

А вже-ж, що такий — відповів на то один з них. — А хиба-ж не сказав він: В містї Давида? — То наш Вифтлеєм онтам. — А ми знайдемо дитятко, завите в пеленки та лежаче в яслах.

Той, що так говорив, дивив ся задуманий в огонь. Наконець, як би нараз знав вже, що має робити, відозвав ся:

— У Вифтлеємі єсть лиш одно місце, де суть ясла: у вертепі недалеко від господи. — Ходім, братя, та подивім ся, що там стало ся. Сьвященослужителї і книжники вже від давна виглядали Месиї. Тепер він народив ся, а Бог дав нам знак, по котрім можемо єго пізнати. Ходїм же та поклонїм ся єму. — А наші череди? — Бог їх буде мати в своїй опіцї. Спішім же ся!

Они спосхоплювали ся чим скорше і пустились в дорогу через гору і місто. Коли хотїли переходити попри ворота від господи, застали там вартового.

— Ви за чим? — спитав він їх.

— Ми видїли і чули сеї ночи великі річи.

— Та й ми видїли щось незвичайного, але не чули нїчого. А що-ж ви чули?

— Ідемо онтуди до вертепа, щоби переконати ся; відтак все розкажемо. Ходи з нами і подиви ся на власні очи!

— Шкода ходу.

— Нї, не шкода; Месия народив ся!

— Месия? А ви-ж звідки то знаєте?

— Ходи та подиви ся!

— Чоловік той усьміхнув ся погірдливо. — Месия? А по чім же пізнаєте єго?

— Він родив ся сеї ночи і лежить в яслах. Так нас сповіщено. А у Вифтлеємі єсть лиш одно місце, де суть ясла.

— Вертеп?

— А вже-ж. — Ходи з нами!

Они перейшли через обійстє господи, а нїхто їх вже не задержував, хоч деякі люди ще не спали і розмавляли о тім чудеснім сьвітлї, яке бачили. Двері до печери стояли отвором; в серединї горіла лїхтарня. Они не надумуючись богато, зайшли до середини.

— Мир вам! — повитав вартовий Йосифа. — Тут є люди, що шукають дитятка, котре народило ся сеї ночи. Они мають пізнати єго по тім, що оно завите в пеленках лежить в яслах.

Лице Йосифа заяснїло радостию. Він обернув ся і показуючи в глубину печери сказав:

— Онтам оно!

Повів їх туди. В яслах лежало дитятко. Принесли лїхтарню і при єї сьвітлї оглядали пастирі дитятко та тихцем дивували ся. А ди-

Вість о з'їздї монархів Австриї, Нїмеччини і Італії в Дженові пішла мабуть з того, що в маю с. р. прийде ся відновити тридержавний союз і що Є. Вел. Цїсар Франц Йосиф з кінцем лютого або з початком марта буде перебувати коло Нїцци а в Дженові знов сподївають ся приїзду нїмецкого цїсаря, куди вже після даної диспозициї має надплисти єго яхт.

Справа трансвальска притихає, але мимо того не тратить свого значіня. В Менчестер виголосив оногди Бальфур бесїду, в котрій славословив трансвальского президента Крігера і єго політику та висказав надїю, що в Трансвалю настане зміна конституциї в користь т. зв. Uitlanders-ів. Трансвалїя єсть у внутрі зовсїм независима, але нїхто не заперечить, що в справі політики заграничної стоїть она під контролею Анґлії. Правительство анґлїйске не допустить до того, щоби хтось чужий мішав ся до заграничних справ Трансвалїї. Що-до Венецуелї то справа мабуть закінчить ся мирно. На всякий случай Анґлія в сій хвили єсть знаменито узброєна і готова до війни більше, як коли небудь иншими часами.

Анґлїйска адміралїция заперечує вість о будові 10 кораблїв панцирних; то єсть лиш правдою, що жадано оферт на будову 5 крайсерів третої кляси.

Новинки.

Львів дня 17 січня 1896.

— **Іменованя.** Мінїстер справ внутрішних покликав концепіста ветеринариї Франца Поницкого зі Львова до служби в міністерстві справ внутрішних.

— **Загальні збори „Народної Ради“ у Львові** відбудуть ся дня 30 с. м. о $2\frac{1}{2}$ год. з полудня у великій сали „Народ. Дому“ з слїдуючим порядком дневним: 1) Отворенє зборів головою товариства і вибір президиї. — 2) Справозданє з дїяльности товариства за час від 1 мая 1894 по конець року 1895: а) секретаря товариства, б) касієра, в) контрольної комисиї. — 3) Реферат посла Ю. Романчука: Теперішна політична ситуация галицких Русинів і програма дальшої дїяльности. — 4) Реферат посла К. Телишевского: Економічне положенє руского народу в Галичині, еміґрация і способи заради. — 5) Вибір нового видїлу, голови товариства і комісиї контрольної. — 6) Внесеня членів.

— **Відозва.** Маємо честь подати до відомости, що акад. тов. „Ватра“ у Львові устроює в четвер дня 6. н. ст. лютого 1896 в салях „Народного Дому“ вечерок з танцями на дохід стипендиї ім. Тараса Шевченка. Вступ на салю 1·50 зр., білет родиний для 3 осіб 3 зр., вступ на ґалерию 50 кр. Стрій для пань народний або вечерковий, для панів балевий. — Запрошеня вже розіслані; хтоб не одержав, зволить зголоситись під адресою товариства: Ринок ч. 10. — З тою самою думкою, що і торік, взялись ся до устроєня вечерка: хочемо, щоб стипендия ім. Шевченка, призначена для висшого образованя нашої молодїжи, зросла до такої суми, якаб могла справдї сповняти цїль свою. Дорога може за довга, но почавши раз якусь роботу, не вільно нам уставати, аж доведемо єї до кінця. Не поможемо собі самі, нїхто нам не поможе. Хочемо нарід повести до красшої будучности і стати на рівні з иншими народами, то без науки нич не вдієм, бо само посьвященє і праця не в силї того доконати, єсли лишать ся без розумного проводу. — У Львові дня 13 січня 1896. За комітет: Осип Ганїнчак, Михайло Рибачек, Остап Весоловский.

— **Руский дім еміґрацийний в Новім Йорцї** засновує ся заходом трех американьских Русинів. Один з руских сьвященників осїдає в Новім Йорцї в домі еміґрацийнім, щоби служити нашим людям радою і опікою.

— **Священики, що лиш для себе можуть правити службу Божу** Сими днями висьвятили ся два сьвященики, оба рідні брати, Антін і Йосиф Калиновский з Варшави, котрі можуть відправляти службу Божу, але лиш для себе, значить ся, не мають права сповняти нїяких инших чинностий і обовязків сьвященничих. Єсть давнє право церковне, котре позваляє особам не маючим теольоґічного образованя, а обзнакомленим лиш з церемонїями і відзначаючим ся моральностию і побожностию відправляти службу Божу але лиш для себе. Особи такі мусять зложити відповідну суму, котра забезпечила би їм удержанє, позаяк они не можуть одержати нїякої парохії. Оба братя зложили по 30.000 рублїв. Старший з них, Антін, має тепер 46 лїт і був до недавна купцем, мав склеп ґалянтерийний; молодший, Йосиф має 39 лїт і був урядником при зелїзници. Оба були жонаті і минувшого року майже рівночасно овдовіли.

— **Холєра.** Дня 15 січня було в лїченю дві недужі на холеру особи в Перемишли, а дві в Теребовли. З них одна в Теребовли умерла і лишили ся в лїченю ще три особи.

— **Огонь** наробив великої шкоди в Куликові, жовківского повіта. Дня 2 с. м. згорів там млин, власність Войтїха Козачка. Причиною огня була неосторожність властителя млина. Шкода виносить 30.000 зр., а була обезпечена на 18.000 зр.

— **Нещасливі пригоди.** Помічник дозорця копальнї „Компас“ в Бориславі Лейзор Коппель хотїв запустити до замерзлого патрона динамітового капслю і в своїм нерозумі огрівав єго при огни в кузни. Настала експльозия і Коппля страшно покалїчило. В Бориславі згинув також робітник Гриців упавши в закіп, здаєсь з причини епілепсиї. — На дорозї з Волоки до Черновець замерз селянин Василь Донгей ідучи на термін судовий.

— **Самоубийство.** В Кракові застрілив ся оногди в ночи Віктор Рутковский, родом з Ярослава, слухатель медицини. Куля перейшла серце і смерть наступила в одній хвили.

— **Хитро мудро невеликим коштом** задумали якісь два дурисьвіти їздити по сьвітї. Один з них називає ся Данєель і каже, що він з Гамбурґа, а другий називає ся Тільґайм. Они ще давнїйше оголосили в ґазетах, що ідуть пішки довкола сьвіта, а тепер, де лиш прийдуть, оповідають несотворені річи про краї, котрі вже доси сходили. Минувшого лїта були у Відни, недавно тому в Римі, а сими днями з'явили ся в Больонїї. Тимчасом показало ся, що то прості дурисьвіти, котрі ходять пішки хиба лиш до зелїзниць і до людий, від котрих жебрають або видурюють гроші, представляючись їм за подорожних, котрі ідуть пішки доокола сьвіта, та кажучи, що їм хвилево забракло гроший в дорозї.

— **Чисто по американьски.** З Ню-Йорку доносять, що підчас балю в Тонгаль в Денвері прийшло до страшенної рїзнї, в котрій згинуло богато людий а ще більше було покалїчених. Коли в будинку високім на 12 поверхів зібрало ся повно гостий, якісь панове попідкладали під крісла куль-

---

тятко не давало знаку о собі; було таке, як і другі новонароджені дїти.

— А де-ж мати? — спитав вартовий.

Она вийшла і взяла дитятко на руки. Пастирі обступили єї.

— То Месия! — відозвав ся наконець один з них.

— Месия! — повторили другі за ним і всї припали на колїна в поклонї.

— То Господь, а величавість єго висша понад небо і землю! — сказав якийсь инший.

Они поцїлували край одежи матери і відтак повні радости розпращали ся. Коли прийшли до господи, побудили людий і розповіли їм, що видїли. Вертаючи відтак до своїх черед повтаряли по дорозї ангельску пісню: Слава во вишних Богу і мир на земли людем доброї волї!

Оповіданє пастирів стало звістне широко і далеко; чудесне сьвітло тої ночи потверджало то. Слїдуючого дня та ще й кілька днів по тім приходило богато цїкавих людий до вертепа. — Богато з тих, що приходили, вірили, але ще більше насьмівали ся та кепкували.

Глава четверта.

Одинайцятого дня по народженю дитини, около половини пополудня надходили від Сіхема три мудрцї до Єрусалима. Коли они перейшли через потік Кідрон, богато людий, що їх стрічали, ставали на дорозї і цїкаво оглядали ся за ними. Хоч звичайна дорога з пустинї на всходї до моря ішла на заходї через Юдею, і нїгде з виїмкою одного Риму не збирало ся більше чужих людий як в Єрусалимі, так, що то зовсїм не була нїяка рідкість, то все-таки ті три мудрцї звертали увагу всїх на себе. Напроти королївских гробів сидїло кілька жінок при дорозї, що мали при собі дитину. Коли дитина побачила надходячу громадку, стала плескати в долонї і відозвала ся:

— Дивіть ся, дивіть! Великі верблюди з красними дзвіночками!

Дзвіночки були із срібла, а верблюди, як вже знаємо, білі як снїг і незвичайно великі. Вся знадоба мудрців показувала не лиш, що они ідуть з далекої і томлячої дороги, але також і то, що они богачі. Чужинцї пристанули коло тої громадки проти королївских гробів.

— Люде добрі — відозвав ся Валтазар — скажіть менї, чи далеко ще до Єрусалима?

— Недалеко — відповіла жінка, поза котру сховала ся дитина; — коли-б дерева в онтім вертепі були низші, то ви би видїли банї міста.

Валтазар порозумївшись очима з Греком та Індом спитав знову:

— Де єсть новонароджений цар юдейский?

Жінки глянули по собі, як коли-б одна другої хотїла спитати.

— А ви-ж нїчого о нїм не чували?

— Нї, не чували!

— Коли-ж так, то розкажіть же тепер всїм, що ми видїли єго звізду на всходї і прийшли єму поклонити ся.

Они поїхали дальше і розпитували ще многих так само — але заєдно з невдоволяючим успіхом. Они так були занятї тим розпитуванєм, що навіть не придивили ся, як красний представляв ся їм вид, коли підходили до міста. В'їхали брамою від сторони Дамаску, при котрій стояв на вартї римский вояк. Множество цїкавих, що бігли за ними, викликали в містї загальну дивовижу. Єгиптиянин поздоровив варту:

— Мир тобі!

Не дістав нїякої відповіди.

— Приходимо з далеких сторін і шукаємо новонародженого царя юдейского. Чи не міг би ти нам сказати, де могли би ми єго знайти?

Вояк підніс візир [1]) від свого шолома і крикнув голосно до середини вартівнї. Вийшов офіцир і сказавши: Розступитись! — почав розганяти товпу.

— Чого вам треба? — відозвав ся він до Валтазара.

— Де єсть той, що народив ся яко цар юдейский.

— Ірод? — спитав офіцир здивований.

— Ірод дістав своє царство від цїсаря, єго ми не шукаємо.

— Иншого короля юдейского нема.

— Коли бо єсть! Ми видїли єго звізду і прийшли єму поклонити ся.

Римлянин зжахнув ся.

— Ідїть дальше, — сказав він; ідїть дальше! Я не жид. Спитайте учителїв в сьвятини або архієрея Анну, або коли таки на певно хочете знати, самого Ірода. Коли крім него єсть ще якийсь другий цар юдейский, то він чей буде знати, де єго шукати.

Він зробив чужинцям дорогу і они пішли до міста. А Вальтазар говорив до своїх товаришів:

— Тепер вже знають, чого ми прийшли; до півночи буде вже цїле місто о тім говорити. Ідїм же тепер до господи.

На сходах, котрими сходило ся до ставу Сілоа, прало того самого вечера кілька жінок білє. Кожда в них мала перед собою широку глинянну миску. На самій долинї на сходах стояла дівчина, котра набирала в ті миски води. Підчас коли ті жінки поралились пильно коло свого біля, прийшли ще дві по воду. Одна з них поздоровила:

— Мир вам!

---

[1]) Візиром називає ся при шоломах (гелмах, давнє войскове накрите на голову, подібне до того, яке тепер мають наші драгони) тота бляшанна решітка з переду, котру можна підносити і спускати та закривати лице і тим способом хоронити єго від скалїченя.

ки до стріляня, щоби тим способом настрашити тих, що будуть сїдати. З того зробив ся страшенний заколот. Комісар полїциї хотїв тоґди зробити порядок, але один з авантурників вдарив его так сильно в лице кулаком, що его аж кров облила. Якийсь пан виступив в оборонї директора, а той авантурник добув револьвер і став стріляти. Ранив насамперед директора, а відтак ще кілька осіб. Тепер почалась загальна стріляиина. В сали мало відбути ся також представленє театральне. Актори отже і члени музики перепуджені стали і і собі стріляти зі сцени до публики, котра подїлила ся на дві партиї, па прихильників директора і партию авантурників. Комусь прийшло на гадку застановити сьвітло електричне і аж тепер переполох пішов на добре. Одні стріляли, другі втїкали до дверий. Зробив ся страшенний крик і люди стали душити ся. Наконець зроблено знов сьвітло і тепер аж настав спокій. Саля представляла страшенний вид: всюди повно крови, повно поранених і убитих, все поломане, побите і подерте на кусні. Властитель льокалю обчисляє шкоду на 100.000 долярів. Дві женщини зі страху зійшли з розуму.

Всячина.

— **Відкритє проф. Ринтґена у Вірцбурзї.** Недавно тому подали ми вість, що професор фізики у Вірцбурзї відкрив в силї електричній таке проміне, котрого око людске не видить, а котре може фотоґрафувати такі річи, котрі для ока суть закриті. Єсть н. пр. деревляна скриночка, а в тій скриночцї суть срібні або золоті гроші. Скринка замкнена і не знати, що в нїй єсть. Зробім же Ринтґенове проміне і відфотоґрафуймо ним скриночку, то на фотоґрафії не буде видко самої скринки, а бодай дуже слабо, але за то зовсїм виразно покажуть ся в нїй гроші. Се річ нечувана і про то проміне доси нїхто не знав, хоч кількох учених було вже дуже близьких того відкритя. Цїкаво отже тепер, яким способом Ринтґен відкрив то проміне.

Такі учені як Ґайслєр, Гітторф і Крукс (Crookes) робили вже давно досьвіди з електрикою, перепускаючи еї в склянних рурках через дуже рідкий воздух і всїлякі ґази. Ті рурки мали всїлякий вид: одні були прості, другі покривлені, ще инші були такі, що мали всїлякі баньки на собі. З рурок тих випомпувано воздух і щільно їх залїплено, а в оба їх кінцї запущено плятинові дроти (електроди), до котрих причіплювано дроти від приладу до робленя електрики. Коли в рурцї був воздух або ґаз, то скоро через него було пустити електрику, то він зараз заяснїв; коли-ж ґаз в рурцї був дуже рідкий, а на однім дротї була бляшка, то ґаз був зовсім темний, за то із бляшки виходило дуже слабе сьвітло, котре після того, яке було скло, сьвітило із рурки жовтим, зеленим або синявим сьвітлом. Звістно також було, що звичайне сьвітло, або деякі его части мають таку силу, що на деяких, відповідно до того прилагоджених предметах, викликують сьвітло подібне до того, яким сьвітять в темнотї прості сїрники.

Отже Ринтґен робив проби з такими рурками і мав при тім таблицю, намащену такою масою, котра при пробі повинна би була сьвітити ся. Аби лїпше видїти дуже слабе сьвітло в рурцї, він закрив еї дуже грубим чорним папером (картоном) та ще й в комнатї позаслонював вікна. Коли до рурки пустив електрику, то побачив, що таблиця, напущена масою до сьвіченя, стала сьвітити мимо того, що рурка була добре закрита картоном. Він здогадав ся отже, що із рурки виходить навіть кріз грубий картон, проміне, котрого око людске не видить, але котре робить то, що маса на згаданій заслонї зачинає сьвітити. Коли межи то Ринтґенове проміне а згадану таблицю поставити якийсь предмет, то на таблици покаже ся виразна, але не зовсїм темна тїнь — то проміне переходить навіть н. пр. через книжку, що має 1000 сторін. Ринтґен робив відтак досьвіди зі звичайними плитами фотоґрафічними і переконав ся, що се нове проміне може фотоґрафувати. Він поклав руку межи проміне а фотоґрафічну плиту і показало ся, що з руки було виразно видко кости, а тїло на нїй виглядало на фотоґрафії лиш як дуже слабенька тїнь; перстенї на пальцях виглядали як дві чорні обручки. З того він здогадав ся, що то нове проміне переходить через кости і металь.

Подібні досьвіди робив сими днями у Відни професор Екснер. Він відфотоґрафував новим промінем насамперед пе замкнену деревляну скринку, в котрій були малі плятинові важки. Важки відфотоґрафували ся зовсїм добре, а скринки не було видко, бо скринка перепустила проміне а важки не перепустили. При другій пробі покладено на скринку цїлий ряд металів як: цинк, цину, мідь, мосяж зелїзо і алюмінїюм. При тій пробі показало ся, що лиш одно алюмінїюм перепускає Ринтґенове проміне. При третїй пробі уставлені до фотоґрафованя предмети відфотоґрафували ся подвійно, з чого пішов здогад, що то загадочне проміне виходило з двох ріжних точок. Наконець четверта проба з рукою не удала ся, бо замість лиш костий в нїй відфотоґрафувала ся цїла рука. Досьвіди з промінєм Ринтґена роблять ся тепер дальше.

Господарство, промисл і торговля.

Замащені карти можна дуже легко і борзо очистити бензиною в той спосіб, що мачає ся дрібку чистої вати в бензину і обтирає ся нею карту. Скоро вата замастить ся, треба взяти знов чисту. Лївий бік карт можна тим способом безпечно чистити, але при чищеню правого боку (лиця карти) треба бути осторожним, щоби не пустила краска знаків і образків. При чищеню бензиною треба ще й на то уважати, щоби не робити того при сьвітлї або близько огню, бо бензина дуже легко запалює ся, вибухає і може стати ся яка нещаслива пригода.

Дешева масть огороднича. Як звістно, уживає ся масти огородничої на то, щоби нею залїпити рану, зроблену в дереві чи то через відрізані галузки чи в якийсь инший спосіб і охоронити зранене місце від приступу воздуха. Отже таку масть можна зробити собі легко і без великого видатку в той спосіб: купити білої фарби, якої малярі уживають звичайно до ґрунтованя і досипати до неї тілько пересїяного попелу або сухого гашеного вапна, і вимішати добре, щоби зробила ся густа мішанина. Тою мастию замащує ся пензликом або гусячим пером зроблені в дереві рани або защіплені деревця і місця де відрізано галузки. Щоби масть та не засхла наливає ся на ню досить води. Вода в товсту масть не війде, а масть вкрита водою не засхне.

Щоби коням не набивав ся сніг під копита, що утрудняє їм дуже хід, добре єсть намастити підошву копита і стрілку мастию зробленою по рівній части з баранячого лою і простого мила. Помащене підошви вистане па кілька днїв.

Щоби позбути ся в шпихлїрі хрущика збіжевого, добре єсть насїчи дрібно чіснику і перемішати зі збіжем а також посипати ним і землю в шпихлїри. На 20 сотнарів збіжа вистане кілька головок посїченого чіснику.

Телеґрами.

Відень 17 січня. У фотоґрафічній лябораториї професорів Едера і Валенти відбули ся вчера проби фотоґрафованя сьвітлом Ринтґена і удали ся знаменито, відфотоґрафовано мушкули коло костий.

Париж 17 січня. Франция і Анґлія підписали вчера угоду в справі Сияму, після котро ся держава перестала уважати ся за таку, котра мала би служити до відбиваня сили одної або другої сторони. Границю француских посїлостий означено аж до границї Хіни.

Константинополь 17 січня. Австрийский аташе войсковий Ґізль одержав від султана ордер Меджідє другої кляси.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

Прачки перестали прати, стали обтирати руки і відповіли також поздоровленем.

— Вже змеркає ся і пора кінчити роботу.

— Коли бо роботї нїколи нема кінця.

— Ну, так; але все має свою пору. Треба прецї....

— Послухати, що дїє ся в сьвітї? — перебила їй котрась.

— Що-ж нового чувати?

— Як то, то ви нїчого не чули?

— Нї! А що-ж би такого?

— Кажуть, що Месия народив ся, — відповіла тота, що то любила бігати всюди з новинками.

Враженє сих слів було дивне. Цїкавість пробивала ся на лицях всїх.

— Месия! — крикнули всї в один голос.

— Так кажуть!

— А хто-ж каже?

— Всї, в цїлім містї лиш о тім говорять.

— А вірить же хто тому?

— Сего дня по полудни приїхали сюди якісь три чоловіки через потік Кідрон дорогою як із Сіхема — стала розповідати тота говірлива, щоби тим способом усунути всякий сумнїв. — Кождий з них їхав на білім як молоко верблюдї, а такім великім, якого ще нїхто в Єрусалимі не бачив. — Ті що слухали, аж роти поотвирали і очи вибалушили. — Які то богачі, тоті чоловіки, — говорила бесїдниця дальше — видко з того, що они — мають золоті намети, що пряжки при їх сїдлах і краї уздечок золоті, а дзвіночки на їх верблюдах із срібла. Нїхто не знає, хто они. Здає ся, як коли-б они прийшли десь із самих кінців землї. Лиш один з них говорить; він розпитував всїх, кого лиш стрітив, навіть жінки і дїти: Де єсть новонародженний цар юдейский? Нїхто не міг ему на то відповісти, нїхто не знав, за ким они допитують ся. Пішли отже дальше сказавши лиш: Ми видїли его звізду і прийшли ему поклонити ся. — Питали так само і сторожу коло брами, а та не знаючи так само як і люди на улици, що їм на то відповісти, відослала їх до Ирода.

— А де-ж они тепер?

— В господї. Сотки людий вже там були і видїли їх, сотки ще ідуть туди.

— А кого-ж они называють тим царем юдейским?

— Месию, що саме тепер народив ся.

Одна із жінок стала сьміяти ся і взяла ся знову до своеї роботи, сказавши лиш:

— Коли его побачу, то повірю в него.

Друга пішла за еї приміром та й собі: А я — каже она, — ну, я.... тогди увірю в него, коли побачу, що він мертвих возкрешає.

Трета знов сказала спокійно:

Єго вже давно ожидали. Для мене вистане, коли-б він ісцїлив хоч би одного прокаженого [2]).

І так балакали они, аж ніч настала і они мусїли вже домів вертати.

(Дальше буде).

---

[2]) Проказа єсть то дуже погана і невилїчима недуга, котра проявляє ся тим, що на тїлї показують ся насамперед сїрі або червоні плями і тїло зачинає гнити. Проказа може тягнути ся 9 до 10 ба навіть і 18 лїт. Нездужаючим від прокази віднадають поволи руки і ноги, відгниває ніс і витїкають очи, аж наконець чоловік гине серед найбільших мук. Проказа проявляє ся і нинї головно серед бідних людий на побережах Середземного моря, в Сириї і Арабії, на Криму, а звідтам прокидає ся нераз і на Україну. Найбільше же ширить ся нинї проказа на Сибіри. Прокаженим невільно було давнїйше жити по містах і селах з другими людьми разом і їм визначувано окремі місця поза містом. Проказа єсть заразливою, а нинї вже знає ся, що причиною еї єсть прутень проказовий (Lepralacillus); однакож лїку від прокази нїхто до нинї не придумав.

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.